

WAT ZIJN POLITIEKE PARTIJEN MET DE CHEMISCHE INDUSTRIE VAN PLAN?

CHEMIE IN DE TWEEDE KAMER

De VVD en de PvdA waren op 12 september de grote winnaars van de verkiezingen, en daarmee worden verschillende coalities mogelijk: paars, eventueel inclusief D66 of het CDA, of anders een coalitie over links met de SP erbij. Chemie magazine vroeg daarom de mogelijke coalitiepartijen om hun plannen voor de chemische industrie alvast uit de doeken te doen, en vergeleek deze met de wensen van de VNCI.

Tekst: Marloes Hooijmeijer

WAT WENST DE VNCI VAN DE POLITIEK?

- voorzetting van het topsectorenbeleid;
- vermindering van Nederlandse koppen op Europese wetgeving;
- een energiebeleid dat tot een gelijk speelveld met de rest van de wereld leidt;
- afschaffing van invoerheffingen op bio-ethanol om biobased activiteiten te versnellen;
- continueren van innovatiebevorderende maatregelen, zoals de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk;
- doorgaan met activiteiten om meer jongeren in het technisch onderwijs te krijgen.

Nederland moet niet braafste jongetje van de klas zijn

“De VVD is er voor elke industrie die bijdraagt aan werkgelegenheid en economische groei.” Daarom vermeldt de VVD de chemiesector volgens Tweede Kamerlid Erik Ziengs niet apart in het verkiezingsprogramma. “Wij willen het de industrie in algemene zin makkelijker maken.”

De VVD behoudt het Innovatiefonds MKB+, de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk, en gaat door met het topsectorenbeleid. Ziengs: “Het topsectorenbeleid is pas twee jaar terug gestart en loopt erg goed. De topsectoren komen zelf met innovatieve ideeën. Een concept als Brainport bij Eindhoven is 1-op-1 te kopiëren naar andere sectoren.”

Over Europese wetgeving heeft Ziengs een duidelijk standpunt:

“Geen Nederlandse koppen boven Europese richtlijnen! Zodra een thema op de Europese agenda komt, moeten we voortaan direct aangeven wat we wel en niet willen. We moeten in Nederland ook niet altijd het braafste jongetje van de klas willen zijn en naast de EU-afspraken allerlei extra milieumaatregelen nemen. Laat het bedrijfsleven maar een tweede kerncentrale in Borssele bouwen. Kernenergie is namelijk een schone en betaalbare energiebron.” De Europees bepaalde invoerheffing op bio-ethanol ziet de VVD niet zomaar veranderen. “Bio-ethanol is omstreden. We moeten daar eerst dieper induiken.” Om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar te brengen, versterkt de VVD ‘de techniekketen van onderwijs tot arbeidsmarkt’. “De techniek kampt met een imago-probleem: ouders zien hun kinderen liever in een chiquer beroep. Er moet daarom al vanaf de basisschool meer aandacht voor techniek zijn.”

Duurzaamheid voorop, al doet het soms pijn

De PvdA denkt de economie weer aan de praat te kunnen krijgen, en ook de chemiesector speelt daarin een belangrijke rol. De partij wil bijvoorbeeld investeren in campussen voor chemie en life sciences in Zuid-Limburg. PvdA-Tweede Kamerlid Attje Kuiken: "De chemie is een van onze topsectoren. We willen het topsectorenbeleid transparanter maken, want hoe wordt het geld precies ingezet?" Aan de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk wordt niet gemorreld. "We doen er zelfs nog een schepje bovenop door een nationale investeringsbank op te richten." Afspraken tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs moeten het gebrek aan goed opgeleide

mensen voor de technieksector oplossen. "We kunnen techniekstudenten veel gericht begeleiden om uitval te voorkomen en tot een goede match met de vraag uit het bedrijfsleven te komen." Met nationale koppen op Europese regels wil de partij 'terughoudend' blijven, maar de PvdA is er niet 'princiepief tegen'. En als het om CO₂-emissie gaat, moet Nederland zo veel mogelijk Europees optrekken en tot een gelijk speelveld komen. Kuiken: "We moeten qua duurzaamheid mondiaal voorop blijven lopen, ook al doet dat soms pijn. Uiteindelijk zullen we met die koplopersrol de concurrentieslag winnen. Als we moeten wachten op China, bereiken we niets." Toch moet Nederland met bio-ethanol volgens haar voorlopig heel voorzichtig zijn. "Wij hebben onze aarzelingen. We zijn bang dat leveranciers bio-ethanol al mengen met niet-duurzame brandstoffen."

Geen draconische energie-maatregelen

Ook de SP is voor voortzetting van het topsectorenbeleid, zolang het midden- en kleinbedrijf daarin maar 'meer aan de bak komt'. In juni bracht SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen een werkbezoek aan het Limburgse Chemelot. "Daar zie je dat kleine en grote bedrijven elkaar nodig hebben. Dit soort regionale samenwerking willen we stimuleren."

De SP heeft allang een initiatiefnota klaarliggen voor een nationale investeringsbank. Gesthuizen: "De chemie is bij uitstek een innovatieve sector, maar het is lastig om financiering te vinden. De PvdA heeft nu ook een investeringsbank in het verkiezingsprogramma staan. Dat doet me deugd: twee jaar terug stemde de partij nog fel tegen, net als de VVD."

De Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk blijft behouden, maar wordt niet verruimd. "Het levert grote bedrijven een groot belastingvoordeel op, maar geen extra speurders en ontwikkelaars." Nederlandse koppen boven Europese richtlijnen hoeven geen bezwaar te zijn, mits er maar geluisterd wordt naar de industriesector. 'Draconische energiemaatregelen' vindt Gesthuizen daarentegen wél bezwaarlijk. "Die kosten de industrie de kop. We kunnen ook een voortrekkersrol blijven vervullen door langzaam te draaien aan de energiebelasting."

Dat kan ook door prikkels te geven aan duurzame energie, maar daarbij ligt bio-ethanol 'lastig'. "Als je daar de rem vanaf haalt, bestaat het risico dat het in het gedrang komt met voedselzekerheid. We kunnen beter inzetten op regionale reststromen, bijvoorbeeld uit de agro-industrie."

Tot slot wil de SP meer jongeren via 'de ambachtsschool' stimuleren om een technische beroepsopleiding te volgen.

We moeten ons verdienvermogen in de industrie opkrikken

In het CDA-partijprogramma komt het woord chemie niet voor. Gelukkig blijft er volgens Kamerlid Eddy van Hijum wat het CDA betreft ook de komende regeerperiode veel aandacht voor de sector. Van Hijum: "Het topsectorenbeleid zetten we voort. Chemie is zo'n topsector en heeft dus een hoge prioriteit. We moeten ons verdienvermogen in de industrie opkrikken."

Het CDA wil, gekoppeld aan het topsectorenbeleid, 300 miljoen euro extra uitgeven aan fundamenteel onderzoek. "De aansluiting met het mkb is daarin erg belangrijk. Het geld moet niet alleen ten goede komen aan de grootschalige chemische industrie. Innovatiebevorderende maatregelen, zoals de Wet Bevordering Speur- en Ontwikke-

lingswerk, houden wij overeind." Volgens Van Hijum levert meer fundamenteel onderzoek in de topsectoren een 'enorme spin-off aan arbeidsplaatsen op'. Maar wie gaat dit werk doen? "We gaan door met het offensief van het vorige kabinet om meer jongeren in het techniekonderwijs te krijgen. We trekken 100 miljoen euro uit voor technisch vakmanschap en geven het bedrijfsleven een grotere rol in het technisch onderwijs. Opleidingen in grootschalige ROC's maken plaats voor meer onderwijs op de werkvloer." De partij wil 'bekijken' of de invoerheffing op bio-ethanol in Europees verband kan worden afgeschaft. Van Hijum: "We moeten ook een beetje voorzichtig zijn met ons milieu- en energiebeleid. Zo zorgt het emissiehandelssysteem soms voor grote kostennadelen op mondiaal niveau. Ik zou daarom liever in convenanten afspraken maken met de sector over milieubesparende technieken. Andere partijen vinden dat alleen niet dwingend genoeg."

Jongeren intere-
seren voor tech-
nisch beroep

D66

"Hoe mooi is het dat veel Nederlandse chemiebedrijven overzees opdrachten krijgen vanwege hun expertise en kunde?", vraagt een D66-woordvoerder zich retorisch af. "De chemische industrie is een economische motor voor Nederland. Ook al staat de chemie niet expliciet in ons verkiezingsprogramma benoemd, de sector verdient zeker aandacht."

Het topsectorenbeleid krijgt als het aan D66 ligt een meer regionale focus. "Het zijn topgebieden met een innovatiehoofdstad. Ze mogen van Buenos Aires tot Beijing weten dat je voor hightech in Eindhoven moet zijn." De succesvolle Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk verdient navolging, maar met een reserve: "Niet al het innovatiebeleid kunnen we met belastingkortingen invullen."

D66 wil 2 miljard euro investeren in onderwijs en onderzoek. "Jongeren moeten meer interesse krijgen in technische beroepen. De kwaliteit van de opleidingen moet omhoog, en het techniekonderwijs moet in nauw contact staan met toonaangevende bedrijven voor stages, afstudeeropdrachten en onderzoek."

De liberalen zijn erop tegen dat nationale parlementen Europese harmonisatie tenietdoen door lokale accenten te leggen. "Maar mochten er scherpere regels of toezicht nodig zijn, bijvoorbeeld om milieu, volksgezondheid of medewerkers van Nederlandse chemiebedrijven niet in gevaar te brengen, dan zullen we daar nooit voor weglopen."

Een gelijk speelveld is volgens de partij 'een mooi beeld', maar de meest scheve verhouding op lange termijn schrijft zij toe aan 'onderbeprijzing van vervuiling'. "Wij ondersteunen groene koplopers door een markt voor duurzame grondstoffen en een biobased economie te ontwikkelen. Biobrandstoffen zoals bio-ethanol moeten niet nadeliger worden behandeld dan fossiele brandstoffen zoals teerzandolie."

De rest: van 'Kafka-brigade' tot 'Knettergekke CO2-maatregelen'

GROENLINKS

Van alle verkiezingsprogramma's maakt dat van GroenLinks het meest specifiek melding van de chemie. Zo wil de partij het de chemische industrie makkelijker maken om over te stappen op bio-based grondstoffen, onder meer via een 'Kafka-brigade'. Ook moet de overheid meer gaan investeren in handhaving bij chemie- en andere risicovolle bedrijven. Zo gaan de boetes als het aan GroenLinks ligt omhoog en moeten notoire overtredders de poorten sluiten.

ChristenUnie

De ChristenUnie ziet de chemische industrie vooral als een kans. De partij noemt onder meer de biochemie en petrochemie als belangrijke industrieën voor de werkgelegenheid en welvaart in Nederland. Om deze sectoren verder te laten floreren, pleit de ChristenUnie daarom voor een langjarig industriebeleid en een gelijk Europees speelveld. De partij wil het topsectorenbeleid voortzetten en het techniekonderwijs op alle onderwijsniveaus stimuleren.

SGP

De SGP wil voorkomen dat de internationale concurrentiepositie van de energie-intensieve industrie in Nederland verzwakt. De partij wil daarom de inkomsten uit de CO2-emissiehandel deels terugsluizen naar de industrie. Het handelssysteem moet bovendien effectiever werken om een hogere CO2-prijs te realiseren en 'papier CO2-reductie' te vermijden. Ook willen de mannenbroeders doorgaan met het topsectorenbeleid. Daarnaast pleit de

SGP ervoor dat er beurzen voor bètastudies worden aangeboden, aangezien bedrijven staan te springen om technici en afgestudeerde bèta-studenten.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

De PVV spreekt van 'knettergekke CO2-maatregelen' die een ramp zijn voor de industrie. CO2-heffingen en subsidie op CO2-reductie moeten daarom worden afgeschaft. Ook wil de partij de maakindustrie beschermen. Techniekonderwijs moet bovendien al op de lagere school volop aandacht krijgen, plus dat de PVV de ambachtsschool 'cruciaal' vindt.

De PvdD gaat in haar verkiezingsprogramma op chemisch vlak vooral de strijd aan met chemische bestrijdingsmiddelen, want zo hoopt zij verlies van biodiversiteit voorkomen. De partij wil daarom het toelatingsbeleid voor bestrijdingsmiddelen aanscherpen en de verkoop hiervan in tuincentra verbieden.

De partij 50Plus heeft in haar programma niets te melden over chemische industrie. Wat betreft energie ziet de seniorenpartij af van kernenergie zolang "niet alle risico's zijn uitgebannen en er geen oplossing is voor het kernafval". 50Plus wil daarom vooral inzetten op zonne-energie, waterkracht en windenergie.